

Hundevett på påskefjellet

Firbente pasienter med sene- og belastningsskader strømmer til rehabiliteringsterapeut og hundekjører Katja Petrell etter påskeferien. Hun tror mange av skadene kunne vært unngått dersom hunden hadde brukt riktig utstyr, og fått turer tilpasset føre og kondisjon.

- Å løpe to mil på snø er mye tyngre enn å løpe to mil på barmark, smiler Katja mens hun masserer en retrievers ømme muskler.

Når hundemassøren og fysioterapeuten ikke restituerer alt fra chihuahuaer til grand danoiser på Pett Vett Dyreklinikk i Oslo, drar hun til fjells med mann, barn og ti alaska huskies. Det har blitt mange lange turer og løp i den norske fjellheimen siden hun startet med hundekjøring i 2001. Av erfaring vet hun at hunder uten riktig utstyr og grunnkondisjon, kan føre til skader og demotiverte trekkhunder.

Bruk riktig utstyr – lytt til erfarne fjell- og trekkhundfolk

I skiløypene har de fleste hundeeiere behov for å ha hunden under kontroll på visse strekninger. I enkelte løyper er det også båndtvang. Hunder som vimser rundt kan være til stor irritasjon for andre, og de kan skape farlige situasjoner. Å bruke halsbånd og kobbler er lite praktisk, og ikke minst belastende. Katjas første trekkhund, en storpuddel, viste liten entusiasme over å bli satt fast i sele og strikk foran skiløperen i begynnelsen. Det var helt til matmor oppdaget at selen lagde gnagsår, og at hunden faktisk ble sårbent på snøføre. Etter et besøk i en spesialforretning, der de fikk kyndig hjelp, spankulerte de ut med nye sokker og skreddersydd sele i handleposen. Fra da av ble det fart i sakene.

- Alle raser kan trekke så fremt de har glede av det, og bruker riktig utstyr. Små hunder og hunder som ikke passer inn i standardutstyr, kan få skreddersydd seler og pulker etter mål, smiler Katja.

Hun anbefaler en tilpasset og balansert sledehundsele til både pulk, slede og snørekjøring. Å snørekjøre vil si at hunden trekker skiløperen i en strikk som er festet i et magebelte. Disse selene bør ligge godt bak på hundens rumpe, slik at den gir drag både ovenfra og nedenfra. Dette gjør at selen ligger støtt, og hunden kan bevege kroppen naturlig. De populære sykkelseleene som ligger lenger frem på hundens rygg, er hun ikke spesielt glad i. Draget kommer kun fra oversiden, og drar selen opp i strupen på hunden. Dette kan føre til gnagsår, og gjør at hunden ikke klarer å ta hodet ned for å hente kraft.

- Å bruke sykkelsele er som å løpe etter bussen i langt skjørt uten splitt, ler Katja.

Men, det var ikke bare selen som gjorde underverker på Katjas puddel. Det gjorde også potesokkene.

- Bruk alltid potesokker uansett vær og løypeforhold, råder hundekjører.

Hun forteller at selv erfarne hundekjører tar feil, fordi snøkornene ofte er skarpere enn de ser og kjennes ut til. Det er kjedelig å få poteskader. Ikke bare er de smertefulle, men det tar også lang tid å lege dem. For å unngå dette anbefaler Katja følgende prosedyre: Klipp hårene mellom tredeputene, smør på en god kladd potesalve, sett på potesokker, og stram godt til.

De fleste hunder synes både sele og potesokker er ubehagelig i begynnelsen. Det er derfor lurt å begynne tilvenningen i god tid før påske. Katjas beste råd er å avlede hunden med å finne på noe den synes er gøy de første gangene. På den måten glemmer de ubehaget, og forbinder det med noe positivt.

Legg ikke ut på langtur uten trening

- Hvis du har en gammel og syk hund, bør du rådføre deg med veterinær eller hundefysioterapeut før du tar den med til fjells. Det samme gjelder om du har en hund med hoftedysplasi (HD), anbefaler Katja.

Rehabiliteringsterapeuten synes ikke det er noe galt i å trekke litt med verken gamle hunder eller hunder med HD, hvis hunden er i god form og har glede av det. Problemet er hvis belastningen fører til at en begynnende atrose utvikler seg. Løssnø, der hunden faller gjennom dyp snø, er det tyngste og mest belastende føre for hunder med forkalkninger. På slike dager kan det være lurt å la utsatte hunder være igjen på hytta. På hytta hører også valper hjemme. Valper bør kun tas med på rolige lufteturer langs fjellveien. Et alternativ er å putte dem i en sekk, så fremt skiløperen er stødig på bena.

Når er egentlig hunden gammel nok til å trekke, undrer Hundesport? – Til dette svarer Katja at det avhenger av når den er ferdig utviklet. Dette varierer fra rase til rase, og individ til individ. Hundeeiere som er usikre bør kontakte raseklubben, foreslår hun.

- Det er viktig at en verken kjører for langt eller for hardt de første gangene en spenner hunden for. Knekjører du hunden, dreper du all lyst. Det skal være gøy å trekke, understreker Katja.

Selv lar hundekjørerene unghundene løpe ved siden av spannet, for deretter å spenne dem for i cirka 100 meter. Det å sette debutanten sammen med en erfaren trekkhund er motiverende. Det kan også være lurt å sende en rutinert ekvipasje foran i løypa. Da øker lysten til å trekke i stedet for å snuse rundt.

Vær rustet mot uvær og kulde

Det er viktig å varme opp kalde og stive muskler for å unngå skader. Dette gjelder ikke bare for skiløpere, men også for hunden. Katja slipper alltid hundene sine løs i 20 minutter før turen starter. Ikke bare får de sirkulasjonen i gang, men de får også gjort sitt fornødne. Da slipper en fullt så mange stopp for å plukke opp hundebæsj i løypa. Ja, for det å ta opp hundebæsj er viktig. Kommer en skiløper susende nedover en bratt skråning, og får full skrens og tilklynne ski – ja da er det kanskje ikke så rart at vedkommende brøler, og sender sin te leserbrev til lokalavisen.

Påsketurer forbinder de fleste med hyggelige rastepauser. Man spar seg en grop i snøen, tar på en ekstra genser fra sekken og setter seg ned på grankvist eller moderne sitteunderlag. Men, hva med hunden? De færreste raser har pels som er spesialkonstruert for overvintring utendørs. Tynnpelsede hunder bør kles på, og de fleste setter pris på et varmt underlag. Hunder med lange faner bør kles i ”kroppskondom”, anbefaler Katja. En amerikansk cocker spaniel i full pels blir som en ubevegelig snøball hvis den ikke beskyttes mot kram snø. Solbriller på påskefjellet kan også være på sin plass for hunder som har øyeproblemer. De kan nemlig også bli snøblinde, forteller hun.

Det er ingen skam å snu

- For å få en god og skadefri trekkehund, må en trene jevnt hele året. Ikke overdriv, råder rehabiliteringsterapeuten og hundekjørerene.

Hun glemmer aldri synet av en utslitt berner sennen som med blod i sporene forsøkte å holde følge med sin hurtiggående eier. Flokkinstinkt hos hunder er sterkt, og de vil gjøre det de kan for å holde følge med menneskeflokk sin.

Å kjøre fra hunden i lange bratte nedoverbakker er ifølge Katja heller ikke bra. I tillegg til at du drar fra hunden er det både belastende og vondt å løpe ned bratte skråninger på snøføre. Det kan føre til skader i frambena. I nedoverbakkene er det også vanlig at hunden begynner å bite i skituppene. Dette kan være et tegn på at den er sliten, og ønsker å bremse farten. Et godt tips er å lære hunden kommandoen "Gå bak!", mens du ploger. Da går den heller ikke i veien for andre.

Spar på kreftene

Katjas hunder er godt trent, men får alltid en hviledag etter 4-5 dager i selen. En intensiv påskeuke med mange lange skiturer røyner på. Lar du hunden lade batteriene en dag eller to, har du også glede av den mot slutten av ferien.

For å forebygge skader og stive muskler, slik at hunden varer lenger, kan det også være lurt å gi hunden en 10-20 minutters massasje hver kveld. Masserer du ben, rygg, overlinje, innside- og utside av lår etter at pulsen har lagt seg, reduserer du risikoen for sene- og belastningsskader.

- Ta vare på hunden din, da varer den lengst, avslutter Katja.

Hundevettregler i skiløypa

- Ikke gå for langt eller legg ut på lengre turer enn hunden har grunnkondisjon til
- Tren jevnt hele året
- Plukk opp hundebæsj i skiløypa
- Ha kontroll over hunden når du møter forbipasserende
- Brukt riktig tilpasset hundesele
- Klipp hårene mellom tredeputene, ta på potesalve og sokker
- Sjekk potene hver dag . Såre poter behandles med sink. Åpne sår trenger sårsalve
- Ikke kjør fra hunden i nedoverbakker
- Ikke la hunden trekke på speilblank is. Faren for skader er overhengende, når hunden anstrenger muskulaturen for å samle bena.
- Ikke la hunden løpe inn i et kommende hundespann. Det kan skape farlige situasjoner om hunden vikler seg inn i spannet.
- Ta med dekken og underlag til hunden i pausene
- Kle på hunder med lange faner
- Bruk ski uten stålkanter
- Bruk solbriller til hunder med øyeproblemer
- Ikke la valper og unghunder som ikke er ferdig utviklet trekke
- La hunden få en hviledag etter 4-5 arbeidsdager
- Masser hunden etter at pulsen har lagt seg